

RAPORT - I/P/2011

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Bytom, październik 2011 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O RYNKU PRACY W BYTOMIU
3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
6. WNIOSKI

1. WSTĘP

Jednym z zadań Powiatowego Urzędu Pracy jest monitorowanie lokalnego rynku pracy. Istotą działalności Urzędu Pracy jest pomoc w zapewnieniu pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry a osobom bezrobotnym szans na pracę odpowiadającą ich przygotowaniu, możliwościom i oczekiwaniom. Dla realizacji tych założeń niezbędne jest szczegółowe monitorowanie rynku pracy pod kątem popytu i podaży na pracę. Ważne jest także zapewnienie bieżącej koordynacji kształcenia zawodowego młodzieży i szkoleń bezrobotnych z potrzebami lokalnego rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w zakresie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2011 r. przeprowadził analizę rynku pracy zgodnie z metodologią i wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Zgodnie z tymi założeniami monitoring zawodów deficytowych nadwyżkowych bazował na danych statystycznych dotyczących struktury bezrobocia i ofert pracy.

Pierwszy etap monitoringu obejmował analizę danych w okresie pierwszego półrocza 2011 r. Był to etap związany ze szczegółową interpretacją statystyk lokalnego rynku pracy, między innymi napływu i odpływu bezrobotnych według grup zawodów, analizę zgłaszanych ofert pracy oraz struktury bezrobocia według zawodów i grup zawodów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest źródłem informacji o lokalnym rynku.

Informacje te wykorzystywane są zarówno do działań Powiatowego Urzędu Pracy, jak i innych instytucji, których działalność ma związek z rynkiem pracy (m.in. instytucje szkoleniowe, związki pracodawców).

2. PODSTAWOWA INFORMACJA O RYNKU PRACY W BYTOMIU – STAN NA 30.06.2011 r.

Spośród **10.464** osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu na koniec czerwca 2011 r.:

- 5.967 (57,0%) bezrobotnych stanowiły kobiety,
- 8.443 (80,7%) osób poprzednio pracowało,
- 229 (2,2%) osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy,
- 1.061 (10,1%) posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych,
- 1.746 (16,7%) bezrobotnych to młodzież w wieku 18 -24 lata,
- 474 (4,5%) osoby niepełnosprawne,
- 5.726 (54,7%) osoby długotrwale bezrobotne,
- 2.547 (24,3%) osoby powyżej 50 roku życia,
- 1.682 (16,0%) osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 4.038 (38,6%) osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- 2.794 (26,7%) osoby bez doświadczenia zawodowego.

Tabela 1. Stopa bezrobocia oraz liczba osób bezrobotnych w Bytomiu i wybranych miastach na tle kraju w okresie styczeń – czerwiec 2011 r.

Stopa bezrobocia [%]	31.01.2011 r.	28.02.2011 r.	31.03.2011 r.	30.04.2011 r.	31.05.2011 r.	30.06.2011 r.	Liczba osób bezrobotnych /stan na 30.06.2011 r./
Kraj	13,0	13,2	13,1	12,6	12,2	11,8	<i>b.d.</i>
woj. śląskie	10,6	10,8	10,8	10,4	10,1	9,7	178 346
Bytom	17,8	18,3	18,7	18,9	18,5	18,1	10 464

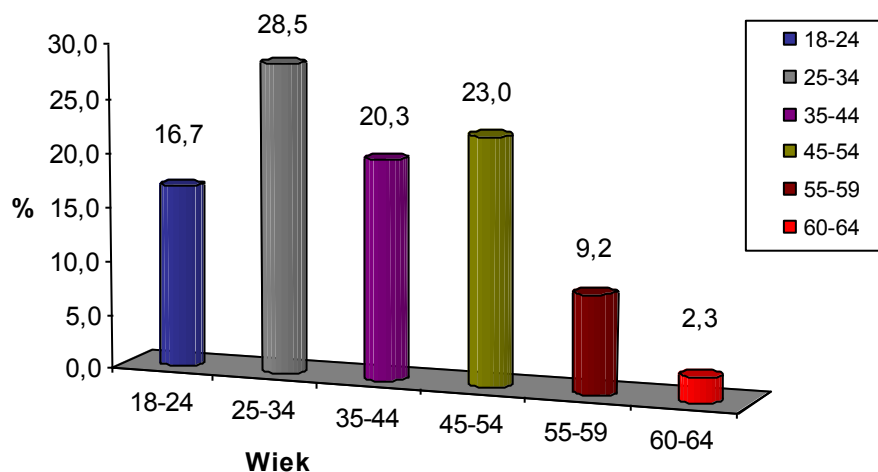
Katowice	4,1	4,3	4,4	4,5	4,2	4,1	8 411
Chorzów	12,4	12,6	12,8	12,3	11,7	10,9	4 466
Gliwice	7,3	7,5	7,4	7,3	7,1	6,7	6 429
Zabrze	13,4	13,4	13,3	13,0	12,7	12,3	7 543
Ruda Śląska	8,7	8,9	8,7	8,4	8,1	7,7	3 772
Sosnowiec	14,4	15,1	15,0	14,3	13,8	13,2	10 665
Częstochowa	12,1	12,5	12,5	12,0	11,6	11,2	12 951

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w PUP Bytom w okresie grudzień 2002 r. - czerwiec 2011 r.

Stan na dzień	bezrobotni ogółem	w tym bezrobotni nowo rejestrowani	% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych
31.12.2000	13.353	979	7,3
31.12.2001	16.031	914	5,7
31.12.2002	17.775	1.011	5,7
31.12.2003	17.853	1.057	5,9
31.12.2004	16.912	1.177	6,9
31.12.2005	15.186	1.338	8,8
31.12.2006	12.341	994	8,1
31.12.2007	8.935	953	10,7
31.12.2008	6.791	1.221	18,0
31.12.2009	9.315	1.274	13,7
31.12.2010	9.879	1.417	14,3
30.06.2011	10.464	907	8,6

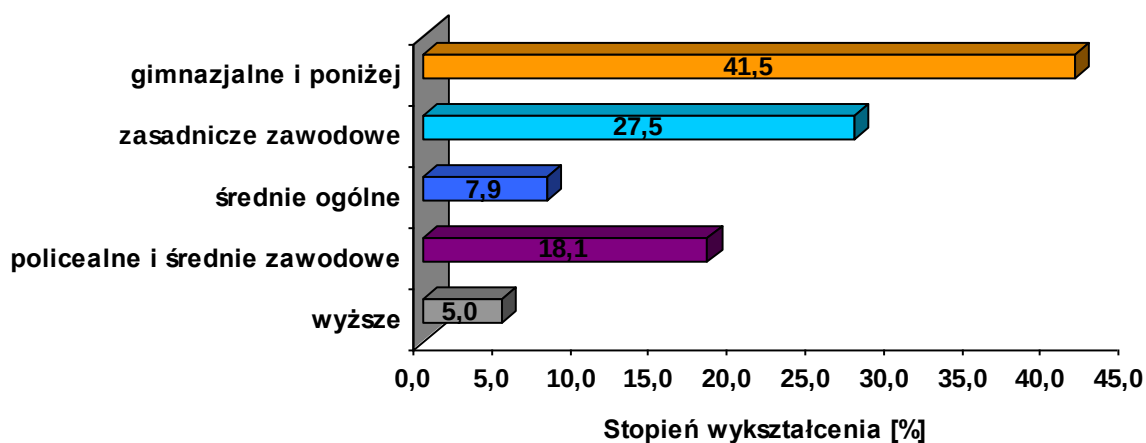
Struktura bezrobocia wg wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy

Wykres 1. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wieku [%]

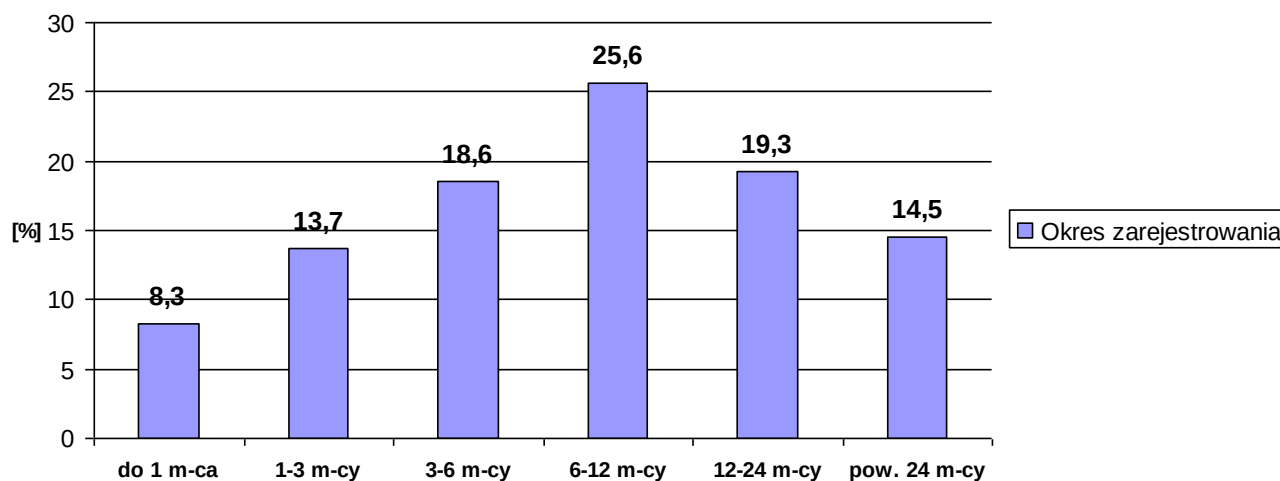
* stan na 30 czerwiec 2011 r.

Wykres 2. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wykształcenia [%]

* stan na 30 czerwiec 2011 r.

Tabela 3. Struktura bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy [%]

* stan na 30 czerwiec 2011 r.

Niekorzystna z punktu widzenia zarówno zapotrzebowania na pracę jak i uwarunkowań psychospołecznych samych osób pozostających bez zatrudnienia jest struktura bezrobocia w Bytomiu – głównie struktura wykształcenia oraz okresu pozostawania bez pracy.

Na koniec czerwca 2011 r. bezrobotne kobiety stanowiły 57,0% ogółu pozostających bez pracy (jest to o 1,5% więcej niż w analogicznym okresie zeszłego roku). Utrwaloną od kilku lat tendencją na lokalnym rynku pracy powiatu bytomskiego jest:

- Relatywnie niski odsetek bezrobotnych posiadających uprawnienia zasiłkowe (zasiłek dla bezrobotnych pobierało 10,1% ogółu zarejestrowanych).
- Wysoki odsetek młodzieży. Wśród bytomskich bezrobotnych 16,7% ogółu to osoby do 25 roku życia.
- Wysoka liczba osób pozostających bez zatrudnienia - 26,7% nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.
- Większość osób zarejestrowanych w PUP w Bytomiu legitymuje się niskim lub bardzo niskim poziomem wykształcenia. Jedynie 5,0% bezrobotnych posiada dyplom wyższej uczelni, a 26,0% bezrobotnych

ukończyło liceum, technikum lub szkołę policealną. Najwyższy odsetek (41,5%) stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej gimnazjalnego. Pozostali –27,5% – posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe.

W realiach regionalnego rynku pracy poziom wykształcenia bytomskich bezrobotnych uznać należy za bardzo niski.

3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Ważnym elementem sprawozdawczości o rynku pracy jest analiza bezrobotnych według grup zawodów i specjalności.

Analizując strukturę bezrobocia wg grup zawodowych w Bytomiu w stosunku do ogólnej grupy bezrobotnych można określić następujące grupy zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy:

- „Sprzedawcy i pokrewni” – 13,0784%,
- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 10,0561%,
- „Pracownicy usług osobistych” – 9,6482%,
- „Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni” – 8,2845%,
- „Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)” – 6,9844%,
- „Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych”
- 6,0922%,
- „Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie” - 5,5569%,
- „Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych”
- 5,2765%.

Natomiast najmniej liczni są bezrobotni w grupach zawodów:

- „Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni” - 0,0127%,
- „Leśnicy i rybacy” - 0,0255%,
- „Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach”
- 0,0255%,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni”
- 0,0382%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” - 0,0892%,
- „Kierownicy do spraw zarządzania i handlu” - 0,1529%,

- „Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych”
-0,1529%,
- „Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych” - 0,1783%.

Powyższa struktura kształtuje się nieco inaczej w grupie bezrobotnych absolwentów. Tutaj najliczniej reprezentowane są następujące grupy zawodów:

- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”
- 15,9573%,
- „Sprzedawcy i pokrewni” - 13,8303%,
- „Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury”
-13,8297%,
- „Specjaliści nauczania i wychowania” - 11,7021%,
- „Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania” - 9,5744%,
- „Pracownicy usług osobistych” - 6,383%,
- „Specjaliści do spraw zdrowia - 5,3192%,
- „Średni personel do spraw biznesu i administracji - 4,2553%.

Dane te odzwierciedlają inną strukturę wykształcenia młodzieży w stosunku do ogółu bezrobotnych. Wyjątek stanowią „Sprzedawcy i pokrewni” i „Pracownicy usług osobistych”, którzy mają swoje odzwierciedlenie w grupie zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy.

Warto zauważyć, iż znaczna większość zarejestrowanej młodzieży posiada kwalifikacje związane z posiadaniem wykształcenia wyższego lub średniego.

Analizując bezrobocie w Bytomiu według zawodów stwierdza się, że w dużych grupach zawodów o kodach od 12 do 42 najliczniej występowali bezrobotni posiadający zawody:

- technik ekonomista – 207 osób,
- technik prac biurowych – 134 osoby,
- technik mechanik - 95 osób,
- technik budownictwa – 72 osoby,
- technik elektronik – 58 osób,
- technik administracji – 43 osoby,
- ekonomista – 43 osoby.

W kolejnych dużych grupach zawodów najczęściej zarejestrowani byli bezrobotni posiadający następujące kwalifikacje:

- sprzedawca - 802 osoby,
- górnik eksploatacji podziemnej - 238 osób,
- kucharz - 222 osoby,
- ślusarz – 287 osób,
- krawiec – 231 osób,
- sprzątaczką biurowa – 197 osób,
- murarz – 162 osoby,
- robotnik budowlany 135 osób,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 108 osób,
- fryzjer – 100 osób.

Natomiast generalnie najliczniejszą grupą, stanowiącą 2618 osób, to bezrobotni bez zawodu, najczęściej nie posiadający także stażu pracy.

ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW W BYTOMIU

Struktura napływu bezrobotnych według zawodów w pierwszym półroczu 2011 r. odzwierciedla grupy zawodów generujących bezrobocie.

Największy napływ bezrobotnych odnotowuje się w grupie:

- „Sprzedawcy i pokrewni” – 12,2901%,
- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 9,7337%,
- „Pracownicy usług osobistych” – 9,0789%
- „Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni” – 7,7259%,
- „Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych” – 7,8568%,
- „Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)” – 7,1802%.

W najmniejszym stopniu bezrobocie generują grupy zawodów:

- „Leśnicy i rybacy” – 0,0218%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” – 0,0218%,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,0436%,
- „Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicy” – 0,0436%,
- „Kierownicy do spraw produkcji i usług” - 0,0654%,
- „Kierownicy do spraw zarządzania i handlu” - 0,1963%.

W pierwszym półroczu 2011 r. w Bytomiu odnotowano największy napływ bezrobotnych posiadających zawody:

a. bezrobotni z wykształceniem średnim lub wyższym:

- technik ekonomista – 146 osób,
- technik mechanik - 76 osób,
- technik prac biurowych – 68 osób,
- technik budownictwa – 54 osoby,

- technik elektronik – 53 osoby,
- technik handlowiec – 48 osób.

b. pozostali bezrobotni:

- sprzedawca - 424 osoby,
- ślusarz – 163 osoby,
- górnik eksploatacji podziemnej – 127 osób,
- kucharz – 105 osób,
- krawiec – 103 osoby,
- murarz – 98 osób.

Jednakże największy napływ ponownie dotyczył osób bez zawodu – w omawianym okresie zarejestrowano w Bytomiu 1839 osób bez zawodu.

4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Tabela 3. Liczba ofert pracy w okresie 2002 r. - VI 2011 r.

	Oferty pracy									I półrocze 2011 r.
	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	
Ogółem:	2.422	2.732	2.729	3.055	3.506	6.168	6.283	3.555	5.099	1.496

W pierwszym półroczu bieżącego roku liczba zgłoszonych ofert pracy (1.496) jest ona niższa niż w analogicznym okresie 2010 roku (2.519 ofert pracy – stan na 30.06.2010 r.). Zmniejszenie liczby ofert podyktowane jest głównie zmianą zasad przyjmowania i rozpowszechniania ofert pracy wprowadzoną pod koniec 2010 roku wraz ze zmianą standardów prowadzenia pośrednictwa pracy

Spośród ofert pracy złożonych w Bytomiu w pierwszym półroczu 2011 r. największą grupę, ze wskaźnikiem 18,7854%, stanowiły oferty w zawodach z dużej grupy - „Pracownicy usług osobistych”.

Kolejne, co do ilości złożonych ofert pracy grupy zawodów to:

- „Sprzedawcy i pokrewni” – 11,2299%.
- „Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków), stanowiąca 10,8289% ogółu ofert pracy,
- „Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni”, stanowiąca 8,8904% ogółu ofert pracy,
- „Pomoce domowe i sprzątaczk” – 6,6176%,

Nie odnotowano natomiast żadnych ofert pracy w grupach:

- „Leśnicy i rybacy”,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach”.

Ranking zawodów, w których złożono najwięcej ofert pracy w Bytomiu w pierwszym półroczu 2011r. prezentuje się następująco:

1. robotnik gospodarczy – 224 oferty,
2. technik prac biurowych - 122 oferty,
3. sprzedawca – 81 ofert,
4. sprzątaczką biurową – 75 ofert,
5. pracownik ochrony fizycznej bez licencji – 73 oferty,
6. robotnik budowlany – 61 ofert,
7. murarz – 48 ofert,
8. przedstawiciel handlowy – 36 ofert.
9. Pozostali robotnicy przy pracach prostych, gdzie indziej niesklasyfikowanych – 32 oferty,
10. telemarketer – 25 ofert.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Dane zawarte w zestawieniu i rankingach zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2011r. pokazują, że rynek pracy Bytomiu związany jest przede wszystkim z problematyką zawodów nadwyżkowych.

Spośród 307 grup zawodów, które występują na bytomskim rynku pracy aż 252 pozycji klasyfikuje się jako zawody nadwyżkowe, 13 pozycji stanowią zawody zrównoważone, natomiast 42 grupy zawodów zalicza się do zawodów deficytowych.

Opierając się na szczegółowych opracowaniach zawartych w tabeli T-I/P-4 stwierdza się, że na bytomskim rynku pracy występują następujące zawody deficytowe: pakowacze, gońcy, bagażowi i pokrewni, pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani, specjaliści do spraw rynku nieruchomości, elektrycy budowlani i pokrewni, pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni, pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji, pracownicy obsługi biurowej, pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej, konstruktorzy i krojczowie odzieży, asystenci dentystyczni, pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości, robotnicy budowy dróg i pokrewni, pomocniczy personel medyczny, pracownicy ochrony osób i mienia, gospodarze budynków, robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie, monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych, tynkarze i pokrewni, recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych), przedstawiciele handlowi, sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej, pracownicy stacji obsługi pojazdów, szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni, monterzy izolacji, szlifierze narzędzi i polerowacze metali, rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani, pomoce domowe i sprzątaczkę, dyrektorzy generalni i wykonawczy, audiofonolodzy i logopedzi, projektanci wzornictwa przemysłowego

i odzieży, pracownicy zakładów pogrzebowych, pracownicy obsługi placowej, archiwiści i muzealnicy, specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr, sprzedawcy na targowiskach i bazarach, operatorzy wprowadzania danych, instruktorzy nauki jazdy, ankieterzy, kierownicy do spraw budownictwa, sekretarze sądowi.

Tabela 4. Zestawienie zawodów, których nie zgłoszono w ofertach pracy w Bytomiu w I półroczu 2011 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów
1	2	3
1	"2165"	Kartografowie i geodeci
2	"4211"	Kasjerzy bankowi i pokrewni
3	"2120"	Matematycy, statystycy i pokrewni
4	"4131"	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu
5	"2352"	Nauczyciele szkół specjalnych
6	"2341"	Nauczyciele szkół podstawowych
7	"2320"	Nauczyciele kształcenia zawodowego
8	"2355"	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych
9	"2330"	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)
10	"6112"	Sadownicy
11	"3323"	Zaopatrzeniowcy
12	"2611"	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy
13	"3311"	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
14	"4224"	Recepcjoniści hotelowi
15	"3344"	Sekretarze medyczni i pokrewni
16	"3115"	Technicy mechanicy
17	"3116"	Technicy chemicy i pokrewni
18	"3142"	Technicy rolnictwa i pokrewni
19	"3144"	Technicy technologii żywności
20	"3214"	Technicy medyczni i dentystyczni
21	"3111"	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni
22	"3119"	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani
23	"3321"	Agenci ubezpieczeniowi
24	"5243"	Agenci sprzedaży bezpośredniej
25	"2113"	Chemicy
26	"2653"	Choreografowie i tancerze
27	"2131"	Biolodzy i pokrewni
28	"2622"	Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją
29	"3220"	Dietetycy i żywieniowcy
30	"2643"	Filolodzy i tłumacze
31	"2111"	Fizycy i astronomowie
32	"2633"	Filozofowie, historycy i politolodzy
33	"1411"	Kierownicy w hotelarstwie
34	"1324"	Kierownicy do spraw logistyki i pokrewni
35	"1342"	Kierownicy w instytucjach opieki zdrowotnej

36	"1213"	Kierownicy do spraw strategicznych i planowania
37	"1431"	Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i kultury
38	"1349"	Kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani
39	"3122"	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
40	"2222"	Pielęgniarki specjalistki
41	"4214"	Windykatorzy i pokrewni
42	"2655"	Aktorzy
43	"3432"	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni
44	"2151"	Inżynierowie elektrycy
45	"2144"	Inżynierowie mechanicy
46	"2142"	Inżynierowie budownictwa
47	"2152"	Inżynierowie elektronicy
48	"2153"	Inżynierowie telekomunikacji
49	"2145"	Inżynierowie chemicy i pokrewni
50	"2143"	Inżynierowie inżynierii środowiska
51	"3423"	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej
52	"2141"	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
53	"2146"	Inżynierowie górnictwa, metalurgii i pokrewni
54	"2149"	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
55	"6121"	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej
56	"5112"	Konduktorzy i pokrewni
57	"2652"	Kompozytorzy, artyści muzycy i śpiewacy
58	"4221"	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży
59	"3133"	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów w przemyśle chemicznym
60	"3139"	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
61	"3355"	Policjanci służby kryminalnej
62	"3333"	Pośrednicy pracy i zatrudnienia
63	"2231"	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
64	"3339"	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani
65	"6111"	Rolnicy upraw polowych
66	"6114"	Rolnicy upraw mieszanych
67	"6210"	Robotnicy leśni i pokrewni
68	"7113"	Robotnicy obróbki kamienia
69	"6130"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
70	"6330"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby
71	"3253"	Optycy okularowi
72	"3211"	Operatorzy aparatury medycznej
73	"4223"	Operatorzy centrali telefonicznych
74	"3131"	Operatorzy urządzeń energetycznych
75	"3522"	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych
76	"3511"	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych
77	"3521"	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku
78	"3132"	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni
79	"5164"	Opiekunowie zwierząt domowych i pracownicy zajmujący się zwierzętami
80	"3331"	Spedytorzy i pokrewni
81	"2114"	Specjaliści nauk o Ziemi
82	"2432"	Specjaliści do spraw public relations
83	"2133"	Specjaliści do spraw ochrony środowiska
84	"2422"	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju
85	"2342"	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka
86	"2411"	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości

87	"2512"	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
88	"2132"	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni
89	"2289"	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani
90	"2619"	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani
91	"2433"	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
92	"2161"	Architekci
93	"2651"	Artyści plastycy
94	"2162"	Architekci krajobrazu
95	"2632"	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni
96	"3118"	Kreślarze
97	"3332"	Organizatorzy konferencji i imprez
98	"4415"	Pracownicy działów kadr
99	"5152"	Pracownicy usług domowych
100	"4225"	Pracownicy biur informacji
101	"5322"	Pracownicy domowej opieki osobistej
102	"2654"	Producenci filmowi, reżyserzy i pokrewni
103	"5113"	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek
104	"4213"	Pracownicy lombardów i instytucji pożyczkowych
105	"4312"	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń
106	"5419"	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani
107	"4222"	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
108	"5329"	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
109	"3422"	Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi
110	"3255"	Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp
111	"3439"	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany
112	"5312"	Asystenci nauczycieli
113	"2634"	Psycholodzy i pokrewni
114	"3436"	Muzycy i pokrewni
115	"5246"	Wydawcy posiłków
116	"2642"	Dziennikarze
117	"3315"	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)
118	"3434"	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych
119	"5221"	Właściciele sklepów
120	"7132"	Lakiernicy
121	"8311"	Maszyści kolejowi i metra
122	"8182"	Maszyści silników, kotłów parowych i pokrewni
123	"7215"	Takielarze i monterzy konstrukcji linowych
124	"9611"	Ładowacze nieczystości
125	"7536"	Obuwnicy i pokrewni
126	"7314"	Ceramicy i pokrewni
127	"7233"	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych
128	"8344"	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
129	"9123"	Zmywacze okien
130	"7211"	Formierze odlewniczy i pokrewni
131	"7315"	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła
132	"7221"	Kowale i operatorzy pras kuźniczych
133	"7117"	Monterzy budownictwa wodnego
134	"7413"	Monterzy linii elektrycznych
135	"8212"	Monterzy sprzętu elektrycznego
136	"8213"	Monterzy sprzętu elektronicznego

137	"8211"	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych
138	"7514"	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych
139	"9333"	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów
140	"9311"	Robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach
141	"7133"	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
142	"9612"	Sortowacze odpadów
143	"8152"	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich
144	"8151"	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
145	"8155"	Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór
146	"8172"	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna
147	"8341"	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych
148	"8131"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych
149	"8112"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin
150	"8121"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali
151	"8181"	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych
152	"8171"	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru
153	"8160"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni
154	"7322"	Drukarze
155	"9510"	Pracownicy świadczący usługi na ulicach
156	"9332"	Prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta
157	"9411"	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
158	"7321"	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku
159	"7313"	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni
160	"8312"	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni
161	"7535"	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
162	"7317"	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów
163	"7318"	Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów

Jako oferty pracy deficytowe tj. takie, których realizacja jest utrudniona ze względu na brak bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje, uznać można oferty dla:

- operatorów maszyn budowlanych i drogowych np. walca, dźwigu samojezdnego,
- wykwalifikowanych robotników w budownictwie np.: murarzy, tynkarzy, zbrojarz, dekarzy, elektryków, cieśli, posadzkarzy i inni,
- wykwalifikowanych ekonomistów ze specjalnością: finanse i rachunkowość, księgowość,
- sprzedawców w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej,
- personelu medycznego (pielęgniarka, asystent dentystyczny),
- specjalistów ds. rynku nieruchomości.

Często ma miejsce sytuacja, że bezrobotni odmawiają przyjęcia proponowanych przez Urząd Pracy ofert pracy. Przyczyną odmów przyjęcia ofert pracy, stażu, prac interwencyjnych, robot publicznych a nawet szkolenia jest przede wszystkim fakt, że wiele osób bezrobotnych zgłasza się do Urzędu Pracy wyłącznie w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego oraz świadczeń opieki społecznej i osoby te nie są zainteresowane pracą lub inną formą aktywności zawodowej.

Ponadto oferty pracy lokalnych pracodawców są często nieatrakcyjne z uwagi na minimalną płacę lub propozycje pracy w ramach umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

Tabela 5. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bytomiu w I-półroczu 2011 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	2	3	4
1	"63"	Leśnicy i rybacy	0,0000
2	"64"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,0000
3	"92"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	0,0000
4	"31"	Średni personel techniczny	0,0763
5	"13"	Kierownicy małych przedsiębiorstw	0,1111
6	"73"	Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanterijnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	0,1212
7	"72"	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,1473
8	"74"	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	0,1675
9	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,1720
10	"32"	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	0,1981
11	"12"	Kierownicy dużych i średnich organizacji	0,2143
12	"24"	Pozostali specjaliści	0,2196
13	"52"	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	0,2427
14	"61"	Rolnicy	0,2500
15	"51"	Pracownicy usług osobistych i ochrony	0,3033
16	"23"	Specjaliści szkolnictwa	0,3810
17	"71"	Górnicy i robotnicy budowlani	0,3996
18	"81"	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,4423
19	"33"	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	0,5000
20	"82"	Operatorzy i monterzy maszyn	0,5000
21	"34"	Pracownicy pozostałych specjalności	0,5663
22	"22"	Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	0,6000
23	"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,7179

24	"42"	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,7234
25	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	1,2435
26	"41"	Pracownicy obsługi biurowej	1,9514
27	"62"	Ogrodnicy	2,3500
28	"91"	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	2,6575

Do kategorii zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy Bytomiu należą: robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani, betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni, czyściciele pojazdów, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych, pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej, opiekunowie dziecięcy, kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani, kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży, kierownicy sprzedaży w marketach, technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni, technicy archiwistki i pokrewni, pakowacze.

Pozostałe zawody występujące na bytomskim rynku pracy posiadają status zawodów nadwyżkowych i są to m.in.: kasjerzy bankowi i pokrewni, formierze odlewniczy i pokrewni, maszyniści kolejowi i metra, operatorzy maszyn i urządzeń, rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej, organizatorzy konferencji i imprez.

Wyniki analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych nakładają się na wyniki analizy wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy.

Zawody o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty są równocześnie zaliczane do zawodów deficytowych.

ANALIZA ZAWODÓW GENERUJĄCYCH DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE W BYTOMIU

Do kategorii długotrwale bezrobotnych w Bytomiu należą w szczególności bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- „Leśnicy i rybacy”,
- „Kierownicy do spraw produkcji i usług”,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Pomoce domowe i sprzątaczkę”,
- „Kierowcy i operatorzy pojazdów”,
- „Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej”,
- „Pozostali pracownicy obsługi biura”,
- „Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie”.

Tabela 6. Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie w Bytomiu w I-półroczu 2011 r.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwalego bezrobocia
1	2	3	4
1	"62"	Leśnicy i rybacy	1,0000
2	"13"	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0,6000
3	"63"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,5714
4	"91"	Pomoce domowe i sprzątaczkę	0,4356
5	"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,4040
6	"43"	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	0,3942
7	"44"	Pozostali pracownicy obsługi biura	0,3929
8	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,3922
9	"82"	Monterzy	0,3864
10	"53"	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,3800
11	"96"	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	0,3697
12	"81"	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,3647
13	"72"	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	0,3625
14	"94"	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	0,3514
15	"52"	Sprzedawcy i pokrewni	0,3480
16	"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,3467
17	"12"	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0,3333
18	"61"	Rolnicy produkcji towarowej	0,3273
19	"75"	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	0,3246

20	"54"	Pracownicy usług ochrony	0,3188
21	"73"	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,3158
22	"41"	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	0,2959
23	"22"	Specjaliści do spraw zdrowia	0,2941
24	"74"	Elektrycy i elektronicy	0,2852
25	"31"	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	0,2845
26	"26"	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,2727
27	"23"	Specjaliści nauczania i wychowania	0,2703
28	"42"	Pracownicy obsługi klienta	0,2683
27	"51"	Pracownicy usług osobistych	0,2668
28	"33"	Średni personel do spraw biznesu i administracji	0,2579
27	"34"	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,2553
28	"14"	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0,2143
27	"24"	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	0,2112
28	"32"	Średni personel do spraw zdrowia	0,2074
27	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,2062
28	"35"	Technicy informatycy	0,0976
27	"25"	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,0833
28	"92"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0000
27	"95"	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0,0000
28	"11"	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	0,0000

Natomiast do grup zawodów, które w najmniejszym stopniu generują długotrwałe bezrobocie należą:

- „Średni personel do spraw biznesu i administracji”,
- „Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny”,
- „Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych”,
- „Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania”,
- „Średni personel do spraw zdrowia”,
- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”,
- „Technicy informatycy”,
- „Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych”.

6. WNIOSKI

Struktura zawodowa bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu jest odzwierciedleniem zmian gospodarczych, które dokonały się w mieście. Charakteryzuje się ona przewagą zawodów związanych z tradycyjnymi gałęziami gospodarki, jakimi były w Bytomiu górnictwo i hutnictwo.

Potwierdza to przeprowadzona analiza, która wskazuje, że popyt na określone grupy zawodów jest kształtowany przez tendencje zawodowe, które generują pojawianie się nowych zawodów, wpływają na zanikanie zawodów istniejących oraz decydują o całkowitym braku popytu na wybrane zawody i specjalności.

Stałą tendencją bytomskiego rynku pracy jest dominacja zawodów nadwyżkowych, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych.

Wyniki przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykorzystane są na bieżąco przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w szczególności do:

- określenia odpowiednich kierunków szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych,
- korekty struktury kształcenia zawodowego w przygotowywanych corocznie wspólnie z Wydziałem Edukacji „planach naborowych” do szkół ponadgimnazjalnych,
- usprawnienia działań pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o aktualnej sytuacji na bytomskim rynku pracy pod kątem szansy na uzyskanie zatrudnienia,
- usprawnienia działań poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych,
- ułatwienia realizacji aktywnych form ograniczających długotrwałe bezrobocie poprzez realizację założeń outplacementu tj. programu zwolnień monitorowanych w zakresie tworzenia oferty przekwalifikowań.